



BROŠURA O ZAŠTITI OD POPLAVA



BUDIMO
PRIPREMLJENI

BROŠURA O ZAŠTITI OD POPLAVA

Ukoliko ste svjesni opasnosti od elementarnih nepogoda i drugih nesreća koje mogu zadesiti oblast u kojoj živate, ako znate kako da se informišete i kako da se organizujete u kritičnom trenutku – onda živite sigurnije. Kada se dogodi poplava, vi i vaša porodica ćete možda morati sami da se suočite sa teškim i opasnim situacijama. Uvijek je potrebno određeno vrijeme dok spasilačke ekipe dođu do vas. Zato je od ključnog značaja znati šta treba uraditi i kako se ponašati u takvim situacijama.

Svrha ove brošure je da pomogne svakom članu vašeg domaćinstva da u slučaju poplava reaguje na najbolji mogući način. Upoznaće vas sa mogućim uzrocima nastanka poplava, opasnostima koje prate poplave, pravilima ponašanja u slučaju poplava, mjerama koje možete preduzeti da biste sprječili ili smanjili štetne posljedice po životu i zdravlje ljudi, materijalna dobra, životnu sredinu, kulturno-istorijsko nasljeđe, privredne aktivnosti i infrastrukturu.

ZNANJE
JE MOĆ

ELEMENTARNE NEPOGOODE

Poplave, požari, zemljotresi, suše i druge elementarne nepogode sve su učestalije, kako u Crnoj Gori, tako i u čitavom regionu i svijetu. Sa porastom broja i intenziteta nepogoda raste i visina sredstava neophodnih za sanaciju njihovih posljedica. Nažalost, raste broj i onih posljedica koje se ne mogu saniратi ili ublažiti. Elementarne nepogode koje ugrožavaju ljudske živote, životnu sredinu i uzrokuju značajnu materijalnu štetu mogu se desiti bilo gdje i bilo kada, najčešće iznenada i bez prethodnog upozorenja. U takvim situacijama ljudi se obično uspaniče, prije svega jer nijesu sigurni šta bi trebalo uraditi.

Ako smo dobro informisani i upoznati sa preventivnim mjerama, kao i pripremljeni da adekvatno odreagujemo u slučaju njihovog dešavanja, možemo učiniti mnogo da smanjimo neželjene posljedice.

POPLAVE

BEZ OBZIRA NA TO DA LI ŽIVITE U OBLASTI SA NISKIM RIZIKOM OD POPLAVA, ZAPAMTITE DA SE ONE MOGU DESITI SVUDA, IZNENADA I BEZ NAJAVE!



UZROCI NASTANKA POPLAVA

- ekstremne padavine;
- izlivanje rijeka, potoka, kanala, jezera itd;
- naglo otapanje snijega i leda;
- riječni ili morski talasi;
- nadolaženje podzemnih voda;
- vraćanje otpadnih voda u kanalizaciju;
- oštećenja objekata koji zaustavljaju vodu (brane i ustave);
- ljudski faktor (npr. odlaganje otpada u korita rijeka) i sl.

Poplave se najčešće ne mogu spriječiti. Međutim, postoje određene aktivnosti koje čovjek može preuzeti kako bi preduprijedio ili umanjio posljedice prouzrokovane ovom elementarnom nepogodom.

Da li ste pripremljeni da se suočite sa poplavama?



4.

brošura o zaštiti od poplava



ŠTA MOŽETE URADITI PRIJE NASTANKA POPLAVA?

- Upoznajte se sa istorijom dešavanja poplava u vašem kraju. Ako su se u prošlosti dešavale poplave, vrlo je vjerovatno da će se dešavati i u budućnosti.
- Osmislite plan kako biste zaštitili sebe, svoju porodicu i imovinu u slučaju poplave, uključujući aktivnosti prije, za vrijeme i nakon poplave.
- Pripremite najosnovnije rezerve konzervirane hrane, flaširanu vodu, ljevkove, odjeću i obuću.
- Posebno vodite računa o ličnim dokumentima, drugim vrijednostima i dragocjenostima koje možete preventivno držati na većim visinama i sigurnijim mjestima.
- Saznajte puteve i bezbjedna mjesta za evakuaciju.
- Sve članove porodice upoznajte sa brojevima za hitne intervencije (**112, 122, 123 i 124**).
- Tokom perioda kada nema poplava ponašajte se odgovorno, ne bacajte otpad u rijeke, potoke i kanale. Ukoliko primijetite otpad u koritima ovih vodotoka prijavite to nadležnoj komunalnoj službi i učestvujte u akciji čišćenja korita.
- Podignite električne uređaje na mjesto koje je sigurno.
- Vodite računa da vozila i poljoprivrednu mehanizaciju parkirate tako da je saobraćajnica - put do vašeg stana ili kuće uvijek slobodna za spasilačka vozila.
- Ukoliko gajite životinje, saznajte bezbjedna mjesta za njihovu evakuaciju, odnosno sami pripremite takva mjesta.
- Ne pregrađujte vodotoke u ljetnjem periodu kako biste pravili akumulaciju vode.
- Ne bacajte otpad i ne pokrivajte šahtove za odvod atmosferskih voda.
- Po mogućnosti pripremite džakove sa pijeskom koje u slučaju poplave možete staviti na ulaz i zatvorite sva mesta na kući kroz koja bi voda mogla da uđe.
- Planirajte da upoznate i ostale stanare u zgradici (susjednim kućama) sa opasnošću od poplava, preventivnim mjerama i postupcima zaštite i spašavanja.
- Putem sredstava informisanja pratite stanje i upozorenja o mogućoj poplavi.



uzroci nastanka poplava

5.

KAKO POSTUPATI ZA VRIJEME POPLAVE

AKO STE KOD KUĆE

- Pratite informacije putem radija, televizije i interneta da biste bili dobro informisani.
- Ukoliko postoji rizik od bujičnih poplava, odmah predite na više spratove kuće. Ne čekajte instrukcije da to uradite.
- Ne dodirujte električne uređaje ako ste mokri ili stojite u vodi.
- Ne koristite telefon osim u slučajevima nužde jer tako doprinosite rastrećenju telefonske mreže i linija potrebnih za organizaciju spašavanja i evakuacije.
- Obezbijedite svoj dom. Ako imate vremena, bitne stvari premjestite na sprat.
- Nosite obuću i odjeću koje štite od vode koja bi mogla biti zagađena.
- Povećajte stepen lične higijene radi očuvanja svog zdravlja i sprečavanja epidemija.
- Ne pijte vodu sa slavinom, već flaširanu dok se ne uvjerite da je sigurna za upotrebu jer je u poplavljениm područjima voda obično zagađena.
- Ukoliko nijeste u mogućnosti da napustite svoj dom idite do najvišeg sprata kuće i čekajte da dođu spasilački timovi. Ponesite sa sobom pripremljene nužne stvari.
- Sarađujte sa spasilačkom ekipom prilikom evakuacije i spašavanja.



AKO MORATE DA NAPUSTITE DOM I EVAKUIŠETE SE

- Isključite sve električne uređaje, plin i struju na glavnom prekidaču, čak i ako u tom trenutku nema struje u vašem domu.
- Evakuišite i domaće životinje, a ako to nije moguće oslobođite ih iz zatvorenih i ograđenih objekata.
- Ne zaboravite da ponesete lična dokumenta i neophodne ljekove jer je moguće da ćete biti odsutni iz svog doma duži vremenski period.
 - Nemojte prelaziti most ili ići pored rijeka, bujica, kosina i sl. Ne prelazite brzake i potoke, poplavni talas vas može povući sa sobom.
 - Pažljivo pratite putokaze i sve druge informacije objavljene od strane nadležnih institucija. Na ovaj način ćete izbjegći opasna područja.
 - Ne hodajte kroz vodu koja se kreće, jer voda dubine čak i 15 cm može izazvati pad. Ukoliko morate da prođete kroz vodu – hodajte tamo gdje se voda ne pomjera. Koristite štap da provjerite dubinu vode i čvrstinu tla.
 - Ako vozite ne blokirajte ulice i puteve jer su oni neophodni da bi spasilački timovi nesmetano funkcionsali.
 - Ne vozite automobil poplavljanim ulicama, podvožnjacima ili podzemnim prolazima. Voda bi mogla biti dublja i brža nego što to izgleda, a nivo vode mogao bi uništiti vaš automobil. U slučaju da vas voda opcoli, napustite vozilo i, ukoliko je moguće, predite na višu tačku na tlu.
 - Izbjegavajte područja gdje je procijenjeno da postoji rizik od odrona i klizišta.
 - Obratite pažnju na uputstva koja donesu nadležne institucije.

ČAK I KADA SE PLAVNA
VODA POVUČE, OPASNOST
I DALJE POSTOJI



kako postupati za vrijeme poplave



KAKO REAGOVATI NAKON POPLAVA?

- ◆ Budite oprezni u područjima sa kojih se plavna voda povukla. Putevi mogu biti oštećeni a mogu se i urušiti pod teretom automobila.
- ◆ Izbjegavajte plavnu vodu jer može biti zagađena muljem, uljima, benzinom ili otpadnim vodama. Voda može biti i pod strujnim naponom od podzemnih kablova.
- ◆ Izbjegavajte vodu u pokretu.
- ◆ Ostanite što dalje od oborenih dalekovoda i njihovu lokaciju prijavite nadležnoj službi.
- ◆ Vratite se u svoje domove tek kada nadležne institucije objave da je stanje bezbjedno.
- ◆ Budite oprezni prilikom ulaska u zgradu odnosno kuću zbog mogućih skrivenih oštećenja.
- ◆ Ne koristite električne uređaje prije provjere.
- ◆ Očistite i dezinfikujte sve površine koje su bile izložene poplavi.
- ◆ Držite se dalje od zgrada koje su okružene plavnim vodama. Ako morate ući, budite oprezni zbog mogućih skrivenih oštećenja, naročito u temeljima.
- ◆ Ako pronađete uginule životinje obavezno obavijestite nadležne službe putem telefonskih brojeva 123 ili 112.
- ◆ Nemojte koristiti vodu sa česme sve dok nadležna institucija ne potvrdi ispravnost iste. Takođe, ne uzimajte hranu koja je bila izložena poplavi jer i voda i hrana mogu biti zagađene.
- ◆ Obavezno se javite ljekaru ako osjetite neki od simptoma: slabost, svrab, nagon za povraćanjem, crvene oči, povrede po tijelu, proliv, kašalj, zapušen nos, temperaturu, crvenilo po koži, ako vas bole glava i mišići.



BROŠURA O ZAŠTITI OD POPLAVA

**112 - JEDINSTVENI EVROPSKI
BROJ ZA POZIVE U
HITNIM SLUČAJEVIMA**
Besplatno pozivanje
sa svih mreža, dostupan
24 časa, 7 dana u nedjelji.



VAŽNI TELEFONI

112

Direktorat za vanredne
situacije MUP-a, Operativno-
komunikacioni centar 112

122

Policija

123

Opštinske službe zaštite i
spašavanja

124

Hitna medicinska
pomoć

JAKO JE VAŽNO
DA BUDEMOSVJESNI
SITUACIJA KOJE NAS
MOGU ZADESITI.

NEMA MJESTA ZA STRAH I PANIKU,
ALI JE BITNO DA PRAVILNO
REAGUJEMO.

ZAŠTITA OD ELEMENTARNIH NEPOGODA
I DRUGIH NESREĆA NIJE SAMO BRIGA
DRŽAVE I NADLEŽNIH SLUŽBI,
VEĆ I NAS SAMIH.



O PROJEKTU

Ova brošura je nastala u okviru projekta „Budimo pripremljeni” koji sprovode FORS Montenegro i Ministarstvo unutrašnjih poslova Republike Srbije – Sektor za vanredne situacije. Projekat ima za cilj jačanje kapaciteta institucija i službi iz Crne Gore i Srbije koje se bave zaštitom i spašavanjem za prevenciju požara i poplava i ublažavanje njihovih posljedica, kao i informisanje stanovništva preko granične oblasti o smanjenju rizika od nepogoda. Projekat finansira Evropska unija u okviru IPA Programa prekogranične saradnje Srbija – Crna Gora 2014-2020, a u Crnoj Gori sufinansira Ministarstvo javne uprave. Ugovorno tijelo za projekat je Ministarstvo finansija Republike Srbije - Sektor za ugovaranje i finansiranje programa iz sredstava EU.

Glavne aktivnosti osamnaestomjesečnog projekta „Budimo pripremljeni” uključuju nabavku opreme i vozila za institucije i službe koje se bave zaštitom i spašavanjem, nabavku opreme za prognoziranje hidrometeoroloških prilika, organizovanje prekograničnih treninga i pokaznih vježbi na teme vezane za zaštitu i spašavanje u slučajevima požara i poplava, prekogranične seminare o modelima dobre prakse kada je u pitanju zaštita od poplava i požara, obuke za predstavnike hidrometeoroloških službi, međunarodnu konferenciju na temu smanjenja rizika od nepogoda, kampanju informisanja stanovništva o rizicima od nepogoda, preventivnim mjerama i aktivnostima koje bi trebalo preduzeti u slučajevima određenih nepogoda itd.

Mjesto realizacije projekta obuhvata opštine: Berane, Bijelo Polje, Žabljak, Nikšić, Petnjić, Pljevlja i Šavnik u Crnoj Gori i opštine: Novi Pazar, Raška, Sjeniču i Tutin u Srbiji.

Projekat se realizuje u saradnji sa Direktoratom za vanredne situacije Ministarstva unutrašnjih poslova Crne Gore i opštinskim službama zaštite i spašavanja.

Projekat predstavlja nastavak aktivnosti FORS Montenegro usmjerenih ka jačanju sistema zaštite i spašavanja kojima želimo da pomognemo rad institucija i službi koje su zadužene za ove poslove i naš je šesti projekat u ovoj oblasti.



Projekat sufinansira
Republika Srbija



Projekat sufinansira Ministarstvo
javne uprave Crne Gore



Projekat finansira
Evropska unija



BUDIMO PRIPREMLJENI



Ministarstvo unutrašnjih poslova Republike Srbije
Sektor za vanredne situacije

Ova brošura je izrađena uz finansijsku podršku Evropske unije i Ministarstva javne uprave Crne Gore. Sadržaj brošure isključiva je odgovornost Fondacije za razvoj sjevera Crne Gore – FORS Montenegro i Direktorata za vanredne situacije MUP-a Crne Gore i ni pod kojim se uslovima ne može smatrati da odražava stavove Evropske unije i Ministarstva javne uprave Crne Gore.